

Pasningsvejledning for ørkenrotter, fedthalemus og ørkenspringmus

1. Dyreart

(Alm.) ørkenrotte (*Meriones unguiculatus*); Shaws ørkenrotte (*M. shawi*); Persisk jird (*M. persicus*), fedthalemus (*Pachyuromys duprasi*), lille og stor ørkenspringmus/hestespringer (*Jaculus jaculus/Jaculus orientalis*)

2. Fuldvoksen størrelse

Længden (uden hale) er ca. 8-14 cm, og vægten ca. 40-150 g.

3. Forventet levealder

Arterne bliver normalt mellem 3 og 7 år i fangenskab.

4. Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur

Alle er skumrings- og nataktive (alm. ørkenrotte dog også dagaktiv), lever i grupper og graver underjordiske gange til skjul og beskyttelse (persisk jird bruger dog også klippesprækker). De skal holdes mindst 2 sammen og i bure overdækket med trådnet på minimum H60 x D50 x B80 cm for 2 dyr. Stor ørkenspringmus dog dobbelt længde og dobbelt højde. Arealet øges med ca. 10-20 % pr. ekstra individ. Bundlaget bør bestå af en blanding af muldjord, sand og spåner/træflis (evt. rødder og smågrene til stabilisering), så gravning af gange er muligt, evt. også med nogle nedgravede, faste rør. Anlægget indrettes med klatremuligheder og skjul (sten, klipper, grene, rødder, rør, krukker, trækasser o.l.) og en redekasse pr. dyr. Gnavemateriale og hø skal altid være tilgængeligt. Undgå inventar i plastik, støvende materialer som bundlag samt støj, røg og træk.

5. Særlige pasningsbehov, herunder særlige krav til temperaturforhold

Alle arter er relativt kulde- og varmetolerante, men bør som udgangspunkt holdes ved stuetemperatur. Kortvarige dvalelignende tilstande er set hos persisk jird og hos ørkenspringmus. Pelsen skal jævnligt renses via sandbad, hvorfor der mindst et par gange ugentligt skal gives chinchillasand (et par centimeter i tung, højkantet skål).

Ørkenrotter har naturligt et lavt væskebehov, men frisk drikkevand skal altid være tilgængeligt og udskiftes hver dag (hvor beholderen også rengøres). Foderrester og ekskrementer fjernes dagligt, og anlægget rengøres i bund efter behov. Sæt dog lidt af bundlaget tilbage efter grundig rengøring, så nogle duftstoffer bevares. Frisk hø til at fore reden med skal gives et par gange ugentligt.

6. Stimulering og behov for motion

Fødeemnerne kan gemmes rundt omkring og i udfordrende foderbeholdere, så dyrene skal lede og grave efter dem. Dyr, der mangler gravemuligheder eller øvrige stimuli, kan udvikle en stereotyp graveadfærd eller pelsbidning (typisk tegn på nedsat trivsel), hvorfor det er vigtigt med rigelig beskæftigelse og kontakt til artsfæller. Ørkenspringmus har desuden et stort behov for motion, som skal tilgodeses ved et rummeligt og langt anlæg, hvor de kan hoppe frit. De kan blive relativt tamme, men kan finde på at bide, hvis de stresses eller forskrækkes. Træning kan være en stimulerende aktivitet for dem. Håndter dem roligt og løft med hul hånd, aldrig i halen. Hvis helt nødvendigt kan der kortvarigt holdes inde ved haleroden, mens der støttes under dyret. Sørg for at de ikke springer ned, da alvorlige skader risikeres.

7. Fodring

De lever alle af forskelligt vegetabilsk føde, suppleret med mindre insekter. Dagligt gives en foderblanding til ørkenrotter, forskelligt grønt (aldrig rå bønner/kartofler), lidt insekter og frisk hø. Kogt æg kan gives i ny og næ. Proteinrige emner er især vigtigt for drægtige og diegivende hunner. Undgå grønt og frugt med højt vandindhold, da dyrene kan få fordøjelsesproblemer. Sukker- og fedtholdige emner (rosiner, solsikkefrø, jordnødder mv.) bør kun gives som godbid. Gnavemateriale (usprøjtede grene; ikke nåletræer), en mineral-, salt- og kalksten, samt frisk drikkevand skal altid være tilgængeligt. Vitamintilskud gives i pulverform over foderet. Dyrene laver ofte fødeforråd, så evt. kamre bør tjekkes jævnligt for letfordærlige emner.

8. Sociale behov

De lever generelt i små familiegrupper, typisk med ét ynglende par. Grundet deres store naturlige sociale behov skal de altid holdes mindst 2 sammen. Individet, der er opvokset sammen, er klart lettest at holde sammen, da ældre individer oftest vil være aggressive over for fremmede artsfæller. Hold kun han og hun sammen, hvis der ønskes unger, ellers 2-3 sammen af samme køn. Introduktion af et fremmed individ til en etableret gruppe frarådes, mens sammensætning af to ældre individer oftest kan lade gøre. Giv altid dyrene tilstrækkelig plads og skjul, så de kan undslippe hinanden. Ørkenrotter bør kun holdes med egne artsfæller.

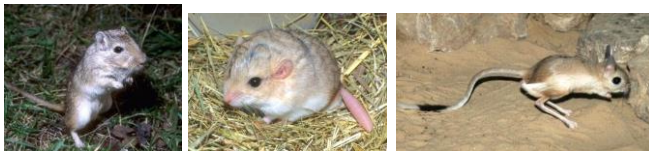
9. Formering, yngelpleje og eventuel neutralisation

I naturen får de 2-3 kuld årligt. Parringsseancen kan hos flere af arterne virke voldsom og vare flere timer med flere parringer. Der skal altid være masser af skjul, så hunnen kan undslippe. Drægtighedsperioden er normalt 20-28 dage (for ørkenspringmus dog 3-6 måneder), og kuldstørrelsen 3-7 unger, som fødes nøgne og blinde. Faderen og evt. ældre søskende vil muligvis deltage i yngelplejen. Ungerne fravænes 4 uger (ørkenspringmus 6 uger) gamle. Kønsmodenhed opnås i 8-10-ugers-alderen. Selvom de yngler flittigt, anbefales det at lade hunnen vente, til hun er mindst 4-5 måneder gammel med max et par kuld om året. Drægtige og diegivende hunner kan være særligt aggressive, og risikerer ved stress at æde ungerne, hvorfor de skal have masser af ro. Ungerne må tidligst fjernes som 6 uger gamle (for ørkenspringmus 12 uger gamle).

10. Typiske tegn på sygdom og nedsat trivsel

Tegn på sygdom er sløvhed og fordøjelsesproblemer (typisk diarré). Hos fedthalemus er afvigelser fra den typiske kølleformede hale desuden et typisk sygdomstegn. En veltilpasset kost og rigeligt gnavemateriale er vigtigt for at sikre, at tænderne slides tilstrækkeligt. Undgå for meget vandholdigt føde, da det kan forårsage sygdommen "våd hale", hvis symptomer er diarré, våd, pjusket hale, sløvhed og tegn på smerte (opsøg da dyrlægen). Ørkenrotter udvikler ofte kræftknuder, bl.a. ved duftkirtlen på maven, som bør tjekkes regelmæssigt. Dyrlægen kan evt. operere en knude væk. Ørkenrotter (specielt unge og stressede) kan rammes af den meget smitsomme og dødelige sygdom, Tyzzer's disease, hvis symptomer er dårlig pels, sløvhed, nedsat appetit og diarré. En god hygiejne reducerer risikoen. Ved tegn herpå fjern straks det syge individ fra gruppen og søg dyrlæge. Luftvejsinfektioner kan forårsages af træk, støvet bundmateriale, dårlig ventilation og hygiejne. Symptomerne er nys og besværet vejrtrækning (evt. med klik). Opsøg da dyrlægen.

Øvrige informationer

Motyčka; Klaus Rudloff

Hhv. alm. ørkenrotte fra Central-asien, fedthalemus fra (semi)ørkenområder med sparsom vegetation i det nordlige Afrika samt stor ørkenspringmus fra det nordlige Afrika og Mellemøsten. Foto: Vladimír Motyčka; Vladimír

Slutblok

Udarbejdet af Dyrenes Beskyttelse (www.dyrenesbeskyttelse.dk) i samarbejde med Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Exotiske Pattedyr (www.aber.dk).

Pasningsvejledningen indeholder generel information om pasning af en dyreart/dyregruppe. Yderligere oplysninger kan findes på biblioteket eller på ovennævnte og andre hjemmesider. Pasningsvejledningens faglige indhold er godkendt af Rådet vedrørende hold af særlige dyr den 4.12.2013 i henhold til bekendtgørelse om erhvervmæssig handel med dyr.